

ELKE BODEM ZIJN PLANTEN...

Onder onze voeten ligt de grootste opslagtank van biodiversiteit op onze planeet verborgen. Deze rijke bodemgemeenschap is niets minder dan de hoeksteen van de natuurlijke kringlopen. Bodems vormen een complex geheel van stukken gesteente, korrels zand, leem en klei van verschillende grootte, dierlijke en plantaardige resten, en de ruimte tussen deze elementen die wordt ingenomen door water, lucht en micro-organismen. Bodems verschillen naar gelang van het klimaat, de samenstelling van het moedergesteente, de vegetatie en de topografie. Op elke bodemsoort groeit een eigen specifieke flora. Daarom is het belangrijk om de bodem goed te kennen zodat je de juiste keuze van beplanting kan maken.

WOORDJE UITLEG

Bodemtextuur:

Dit zijn de samenstellende delen van de bodem. Het gaat om de relatieve verhouding tussen bodemdeeltjes van verschillende korrelgrootte. Dit kan je op het terrein vaststellen. Een bodem kan kleihoudend (zwaar, kleverig, niet erg doorlatend), zandhoudend (licht, grof, doorlatend) of leemhoudend (klonterig, vruchtbaar) zijn.

Bodemstructuur:

Dit is de "lijm" of de samenhang van de bodemdeeltjes. Het gaat om de mate waarin min of meer grove korrels aan elkaar gehecht zijn door colloïdale elementen (lucht, water, micro-organismen). Dit hangt af van de bodemtextuur, maar niet omgekeerd. De structuur van een bodem kan mettertijd veranderen en is een aanwijzing voor de vruchtbaarheid ervan.

pH-waarde van een bodem:

Dit is een maat voor de concentratie waterstofionen en wijst op de zuurgraad van de bodem, die een invloed heeft

Verschillende technieken om te vergroenen

op basis van je bodemwaarnemingen

1

KLEIBODEMS

WAARNEMINGEN: Veel kluiten zichtbaar. Droge, harde en draderige textuur bij warm weer, maar week en kleverig aanvoelend bij vochtig weer. Bij zware regenval raakt de bodem verzadigd met water. Kleigrond bestaat uit kleine deeltjes en is zeer compact. Deze bodemsoort blijft lang koel en vochtig. Indicatorplanten: boterbloemen, paardenbloemen, akkerwinde, madeliefjes, heermoes en weegbree.

BESLUIT: Een kleibodem is zwaar, compact en slecht verlicht. Hij vormt een ondoordringbare korst waardoor water en lucht moeilijk kunnen circuleren. Anderzijds is dit soort bodem vaak rijk aan voedingsstoffen en houdt hij goed water vast. In dit geval beperk je je beter tot het aanbrengen van een natuurlijke mulchlaag. Dit betekent dat je de boom onderaan afdekt zodat het leven in de bodem zich op enkele jaren tijd kan herstellen. Als je dit blijft herhalen, zal er na enige tijd weer spontane begroeiing verschijnen.

HOE TE WERK GAAN, WAT AANPLANTEN?

Voor meer diverse beplantingen kan je de bodem lichtjes bewerken: doorbreek daarvoor de korst met een woelvork. Op kleibodems is een grotere diversiteit mogelijk als ze verlucht worden. Je kan ook planten zaaien die van rijke kleigrond houden: duizendblad, wilde margriet, smalle weegbree, avondkoekeksbloem, vogelwikke, bijenkorfje, enz.

2

ZANDBODEMS

WAARNEMINGEN: Zandige, stenige, grove grond die bestaat uit grote deeltjes en tussen de vingers loopt. Lichte bodem die heel weinig water vasthoudt, vaak ook licht van kleur. Hij is droog, bevat niet veel voedingsstoffen en is gemakkelijk te bewerken dankzij de goede verluchting. Indicatorplanten: pijlkruidkers, koningskaars, middelste teunisbloem, zandmuur, ...

BESLUIT: Als de bodem te grof is, sijpelt het water erdoor en worden de aanwezige voedingsstoffen mee weggespoeld. Deze bodem is vaak arm en niet erg vruchtbaar, maar toch interessant voor een aantal planten. Een zandbodem warmt snel op waardoor planten het in volle zomer moeilijk krijgen. Vooral soorten met een snelle levenscyclus gedijen hier goed.

HOE TE WERK GAAN, WAT AANPLANTEN?

Wil je dat op dit soort bodem meer planten kunnen groeien, dan moet je de bodemstructuur verbeteren door organisch materiaal toe te voegen. Zo kan de bodem meer water vasthouden en neemt de hoeveelheid voedingsstoffen en humus toe. Breng daartoe een laag mulch aan met dode bladeren, versnipperd loofhout, gemaaid gras, ... Je kan ook planten zaaien die van droge, zandige grond houden: gewone agrimonie, rapunzelklokje, grote centaurie, geel walstro, beemdkroon, blaassilene, ...

3

LEEM-
BODEMS

WAARNEMINGEN: Doorgaans donker gekleurde, vrij klonterige en voedselrijke grond die bestaat uit middelgrote deeltjes. Is bij vochtig weer kleverig en voelt bij droog weer zacht aan. Evenwichtige bodem qua zand- en kleigehalte die water en lucht doorlaat. Hij is licht, drainerend en vruchtbaar. Ideaal voor de teelt van groenten.

BESLUIT: Op een leembodem kan een grote verscheidenheid aan planten gekweekt worden. Dit soort bodem is wel gevoelig voor erosie door zon, wind en regen. Daarom moet hij goed worden beschermd met een laag organische mulch of bodembedekkers. Let ook op dat hij niet te frequent overtrapt wordt!

HOE TE WERK GAAN, WAT AANPLANTEN?

Er zijn heel wat mogelijkheden: bloemenweiden, maaieweiden, groenteteelt, enz. Belangrijk is vooral de bodem te beschermen tegen invloeden van buitenaf zodat hij vruchtbaar blijft.

4

TE ZURE
BODEMS

WAARNEMINGEN: Dat de bodem te zuur is, kan afgeleid worden uit de aanwezigheid van indicatorplanten: mossen, heide, bloemen in kreupelhout (speenkruid, daslook), varens, ... Dit geldt ook wanneer er veel beuken en/of naaldbomen in de omgeving staan, want de katjes en naalden zorgen voor een verzuring van de bodem.

BESLUIT: De meeste planten houden niet van een te zure grond met een pH-waarde rond 6. Het is vaak moeilijk om de zuurgraad van de bodem zelf actief te verlagen. Beter is dan te werken aan de opbouw van een nieuwe, evenwichtigere bodemlaag.

HOE TE WERK GAAN, WAT AANPLANTEN?

Hoewel een zuurdere bodem interessant kan zijn voor bepaalde planten, kan je die toch minder zuur maken door een mulchlaag of compost aan te brengen: dode bladeren, versnipperd loofhout, gemaaid gras, ... Hierdoor is een meer diverse plantengroei mogelijk. Je kan ook kalkmeststof zoals kalk of krijt toevoegen.

ENKELE INDICATORPLANTEN:

Klaproos: kalkhoudende bodem

Witte klaver: kalkhoudende bodem

Mosterd: kalkhoudende bodem

Weegbree: zware, zure, vochtige, verdichte grond

Heermoes: zware, zure, vochtige, verdichte grond

Brandnetel: zeer stikstofrijke grond (veel humus)

Boterbloem: zure, vochtige, zware kleigrond

Madeliefje: zware, zure grond
Pronkerwt: zware kleigrond

Distel: kalkgrond